

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

Кафедра економіки та менеджменту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мікроекономіка

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва)

спеціальність: 073 Менеджмент
(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення: факультет туризму
(назва інституту, факультету, відділення)

рівень освіти: Бакалавр

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 073 «Менеджмент»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	-
		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		3-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 4 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Лекції	
		16 год.	-
		Практичні, семінарські	
		14 год.	-
		Самостійна робота	
		60 год.	-
		Індивідуальні завдання:	
-	-		
		Вид контролю: екзамен	

Статус дисципліни: обов'язкова.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча навчальна програма вивчення навчальної дисципліни «Мікроекономіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань – 07 «Управління та адміністрування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є ефективність функціонування окремих механізмів економічної системи та складників національної економіки.

Метою викладання навчальної дисципліни «Мікроекономіка» є формування ринкового орієнтованого економічного світогляду і знань щодо методів прийняття оптимальних господарських рішень в умовах обмеженості ресурсів з приводу споживання благ, використання факторів виробництва із врахуванням різних конкурентних ситуацій (ринкових моделей), економічних інституцій.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Мікроекономіка» є:

- надання знань про базові положення мікроекономічної теорії;
- формування навичок використання інструментарію мікроекономічного аналізу;
- підготовка до вивчення прикладних дисциплін, що базується на мікроекономічній теорії.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сутність і механізми дії законів попиту і пропозиції;
- нецінові фактори, що впливають на попит і пропозицію;
- критерії стану рівноваги фірми та галузі у короткостроковому і довгостроковому періодах та механізм встановлення економічної рівноваги в умовах досконалої і недосконалої конкуренції;
- механізм функціонування і особливості ринків факторів виробництва;
- правила раціонального комбінування виробничих ресурсів на підприємстві;

вміти:

- визначити рівень ефективності виробництва на підприємстві;
- провести порівняльний економічний аналіз різних (альтернативних) варіантів використання наявних виробничих ресурсів;
- встановити, чи є комбінування виробничих ресурсів на підприємстві оптимальним;
- визначити оптимальний рівень випуску продукції.

Міждисциплінарні зв'язки: «Економічна теорія», «Макроекономіка», «Основи підприємницької діяльності», «Економіка та фінанси підприємств».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Основи мікроекономічного аналізу. Теорія поведінки споживача.

Тема 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД МІКРОЕКОНОМІКИ

1. Мікроекономіка як складова частина економічної теорії.
2. Предмет, об'єкти та суб'єкти мікроекономіки.
3. Методологія мікроекономічного аналізу.
4. Мета, завдання і зміст дисципліни.

Тема 2. ПОПИТ І ПРОПОЗИЦІЯ, ЇХ ВЗАЄМОДІЯ

1. Теорія попиту.
2. Теорія пропозиції.
3. Ринкова рівновага.
4. Еластичність попиту і пропозиції.

Тема 3. ТЕОРІЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА (КАРДИНАЛЬНА ТЕОРІЯ КОРИСНОСТІ)

1. Основні постулати теорії поведінки споживача
2. Корисність та її особливості.
3. Закон спадної граничної. Максимізація корисності. Гранична корисність грошей.
4. Рівновага споживача в кардинальній теорії корисності.

Змістовний модуль 2. Мікроекономічна модель підприємства. Теорія ринків.

Тема 4. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИРОБНИЦТВА

1. Виробнича функція.
2. Ізокванта та ізокоста.
3. Закон ефекту масштабу.

Тема 5. ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА

1. Поняття і види витрат.
2. Витрати виробництва в короткостроковому періоді.
3. Витрати виробництва в довгостроковому періоді.

Тема 6. МОДЕЛІ РИНКУ

1. Модель ринку досконалої конкуренції та її характеристика.
2. Модель «чистої» монополії та її характеристика
3. Олігополія та її розповсюдження
4. Ознаки і ринкова поведінка монополістичного конкурента

Тема 7. РИНОК ПРАЦІ В СИСТЕМІ РИНКІВ ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА

1. Поняття ринку праці, його елементи та функції
2. Типи і моделі ринку праці
3. Сегментація ринку праці

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
<i>Змістовний модуль 1. Основи мікроекономічного аналізу. Теорія поведінки споживача.</i>					
		л	п	інд.	с.р.
Тема 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД МІКРОЕКОНОМІКИ	9	2	2	-	5
Тема 2. ПОПИТ І ПРОПОЗИЦІЯ, ЇХ ВЗАЄМОДІЯ	14	2	2	-	10
Тема 3. ТЕОРІЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА (КАРДИНАЛЬНА ТЕОРІЯ КОРИСНОСТІ)	14	2	2	-	10
Разом за змістовим модулем 1	37	6	6	-	25
<i>Змістовний модуль 2. Мікроекономічна модель підприємства. Теорія ринків.</i>					
Тема 4. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИРОБНИЦТВА	9	2	2	-	5
Тема 5. ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА	14	2	2	-	10
Тема 6. МОДЕЛІ РИНКУ	16	4	2	-	10
Тема 7. РИНОК ПРАЦІ В СИСТЕМІ РИНКІВ ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА	14	2	2	-	10
Разом за змістовим модулем 2	53	10	8	-	35
УСЬОГО ГОДИН	90 год.	16	14	-	60

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Семінарське заняття №1 Тема 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД МІКРОЕКОНОМІКИ	2
2.	Семінарське заняття №2 Тема 2. ПОПИТ І ПРОПОЗИЦІЯ, ЇХ ВЗАЄМОДІЯ	2
3.	Семінарське заняття №3 Тема 3. ТЕОРІЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА (КАРДИНАЛЬНА ТЕОРІЯ КОРИСНОСТІ)	2
4.	Семінарське заняття №4 Тема 4. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИРОБНИЦТВА	2
5.	Семінарське заняття №5 Тема 5. ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА	2
6.	Семінарське заняття №6 Тема 6. МОДЕЛІ РИНКУ	2
7.	Семінарське заняття №7 Тема 7. РИНОК ПРАЦІ В СИСТЕМІ РИНКІВ ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА	2
	Всього	14

6. Теми практичних занять

-

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД МІКРОЕКОНОМІКИ Зміст та співвідношення термінів «політична економія», «економічна теорія», «мікроекономіка» та «макроекономіка». Види економічних ресурсів та їх обмеженість. Історія розвитку мікроекономіки. Внесок українських вчених.	5
2.	Тема 2. ПОПИТ І ПРОПОЗИЦІЯ, ЇХ ВЗАЄМОДІЯ Механізм балансування попиту і пропонування і встановлення ринкової рівноваги. Ціна рівноваги. Розгляд основних моделей порушення ринкової рівноваги. Товари Гіффена. Ефект Веблена.	10
3.	Тема 3. ТЕОРІЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА (КАРДИНАЛЬНА ТЕОРІЯ КОРИСНОСТІ) Основи теорія ординалізм. Крива байдужості. Бюджетна пряма та зміни в доходах. Крива «споживання – дохід». Бюджетна пряма та зміни в цінах. Крива «споживання – ціна».	10
4.	Тема 4. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИРОБНИЦТВА Підприємство як первинна ланка виробництва і як суб'єкт ринкових відносин. Основні типи підприємств у сучасній ринковій економіці Мотивація поведінки підприємства. Фактор часу і періоди функціонування підприємства: короткостроковий і довгостроковий. Поняття оптимального стану підприємства і стану рівноваги. Фактори виробництва, їхнє угруповання.	10

5.	Тема 5. ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА Валовий, середній та граничний доход. Прибуток підприємства. Показники прибутковості виробництва. Норма прибутку і рентабельність. Правила максимізації прибутку або мінімізації збитків фірми.	5
6.	Тема 6. МОДЕЛІ РИНКУ Ринкова поведінка підприємства в короткостроковому періоді. Ринок досконалої конкуренції в довгостроковому періоді. Вибір монополістом ціни й обсягу виробництва. Особливості функціонування монопольних ринків. Олігополістичне ціноутворення. Ознаки і ринкова поведінка монополістичного конкурента. Нецінова конкуренція.	10
7.	Тема 7. РИНОК ПРАЦІ В СИСТЕМІ РИНКІВ ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА Праця як фактор виробництва і як товар. Сутність заробітної плати, її основні форми та системи. Конкурентний ринок праці. Методика визначення економічної доцільності найму робітників. Формування індивідуального і галузевого попиту на працю. Еластичність пропозиції праці для галузей з різною динамікою витрат виробництва. Монопсонічний і олігопсонічний ринки праці. Монопольний (профспілковий) ринок праці. Двостороння монополія на ринку праці.	10
Всього		60

8. Індивідуальні завдання

9. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування таких навчальних технологій, як: проблемні лекції, семінари-дискусії, презентації, розв'язування творчих завдань, міні-лекції, робота в малих групах, мозкові атаки, кейс-метод, ділові та рольові ігри, банки візуального супроводження

10. Методи контролю

Оцінювання знань студентів проводиться за 100-бальною шкалою, яка включає в себе поточний та підсумковий контроль, які оцінюються у 50 балів кожен.

Поточне оцінювання знань студентів з дисципліни «Мікроекономіка» здійснюється за 50-бальною системою на основі комплексного підходу з використанням рейтингової системи оцінки знань студентів.

Поточні 50 балів студенти мають змогу отримати протягом вивчення курсу дисципліни, зокрема:

№ з/п	Назва теми	Кількість балів
<i>Змістовний модуль 1. Основи мікроекономічного аналізу. Теорія поведінки споживача.</i>		
1.	Семінарське заняття №1 Тема 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД МІКРОЕКОНОМІКИ	0-4
2.	Семінарське заняття №2 Тема 2. ПОПИТ І ПРОПОЗИЦІЯ, ЇХ ВЗАЄМОДІЯ	0-4
3.	Семінарське заняття №3 Тема 3. ТЕОРІЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА (КАРДИНАЛЬНА ТЕОРІЯ КОРИСНОСТІ)	0-4
4.	Семінарське заняття №4 Тема 4. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИРОБНИЦТВА	0-4
<i>Змістовний модуль 2. Мікроекономічна модель підприємства. Теорія ринків.</i>		
5.	Семінарське заняття №5 Тема 5. ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА	0-4

6.	Семінарське заняття №6 Тема 6. МОДЕЛІ РИНКУ	0-4
7.	Семінарське заняття №7 Тема 7. РИНОК ПРАЦІ В СИСТЕМІ РИНКІВ ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА	0-4
8.	<i>Підсумкове тестування по темах курсу</i>	0-22
	Всього	0-50

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється за 50-бальною системою на основі складання іспиту. Екзаменаційні завдання іспиту формуються на основі затвердженої програми курсу.

Загальна оцінка рівня знань студентів з дисципліни «Мікроекономіка» визначається як сума балів, одержаних студентами за результатами поточного контролю і за результатами іспиту.

До екзаменаційної відомості вносяться результати поточного контролю і підсумкового контролю, а також їх сумарна оцінка за 100-бальною системою, 4-бальною шкалою оцінювання та оцінкою за шкалою ECTS.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 4-х бальну шкалу за системою ECTS здійснюється в такому порядку:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
61-67	E		
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Екзаменаційні вимоги

1. Мікроекономіка як складова частина економічної теорії.
2. Предмет, об'єкти та суб'єкти мікроекономіки.
3. Методологія мікроекономічного аналізу.
4. Мета, завдання і зміст дисципліни.
5. Теорія попиту.
6. Теорія пропозиції.
7. Ринкова рівновага.
8. Еластичність попиту і пропозиції.
9. Основні постулати теорії поведінки споживача
10. Корисність та її особливості.
11. Закон спадної граничної. Максимізація корисності. Гранична корисність грошей.
12. Рівновага споживача в кардинальній теорії корисності.
13. Виробнича функція.
14. Ізокванта та ізокоста.
15. Закон ефекту масштабу.
16. Поняття і види витрат.

17. Витрати виробництва в короткостроковому періоді.
18. Витрати виробництва в довгостроковому періоді.
19. Модель ринку досконалої конкуренції та її характеристика.
20. Модель «чистої» монополії та її характеристика
21. Олігополія та її розповсюдження
22. Ознаки і ринкова поведінка монополістичного конкурента
23. Поняття ринку праці, його елементи та функції
24. Типи і моделі ринку праці
25. Сегментація ринку праці

12. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма з дисципліни «Мікроекономіка».
2. Робоча навчальна програма з дисципліни «Мікроекономіка».
3. Конспект лекцій (на паперовому та електронному носіях).
4. Мультимедійний супровід лекцій (на електронному носії)
5. Методичні рекомендації для проведення семінарських занять.
6. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів.
7. Порядок оцінювання результатів навчання.
8. Рекомендована література з дисципліни.
9. Завдання для студентів, що навчаються за індивідуальним графіком.
10. Екзаменаційні вимоги.
11. Пакет завдань для проведення підсумкового тестування.
12. Екзаменаційні білети.

13. Рекомендована література

Основна

1. Беседіна Г. Є. Мікроекономіка [Текст] : практикум / Г. Є. Беседіна ; Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. - Харків : Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2013. - 99 с.
2. Дружиніна В.В. Мікроекономіка [Текст] : навч. посіб. / В. В. Дружиніна, О. І. Черноус. - Харків : Друкарня Мадрид, 2015. - 254 с.
3. Кравченко О.А. Мікроекономіка: теорія і практикум [Текст] : навч. посіб. / О. А. Кравченко ; Одес. нац. політехн. ун-т, Ін-т бізнесу, економіки і інформ. технологій. - Одеса : Астропринт, 2014. - 255 с.
4. Мікроекономіка [Текст] : навч.-практ. посіб. для самост. вивч. дисципліни / [О. Є. Попов та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, доц. Попова О. Є. ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : ХНЕУ, 2013. - 335 с.
5. Хмель С. М. Мікроекономіка: задачі, вправи, тести [Текст] : [навч. посіб.] / С. М. Хмель, В. І. Хмель, О. В. Зіброва. - Харків : ХАІ, 2016. - 59 с.

Допоміжна

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Ігнатюк А.І., Слухай С.В. Мікроекономіка: Підручник/ За ред. В.Д.Базилевича. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2008. - 679с.
2. Мікроекономіка: практикум: навч. посіб. / за ред. В.Д. Базилевича. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – К.: Знання, 2010. – 491 с.
3. Базилінська О.Я., Мініна О.В. Мікроекономіка: Навчальний посібник. - К.: ЦНЛ, 2004. - 351с.
4. Безугла В.О., Постіл І.І. Мікроекономіка: Навч. посібник. - К.: ЦУЛ, 2007. - 288с.
5. Андрюк Н.В. Мікроекономіка: Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2004. - 176с.
6. Базелінська О.Я., Мініна О.В. Мікроекономіка: Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2004. – 351 с.
7. Вініченко І.І., Дацій Н.В., Корецька С.О. Мікроекономіка: Навч. пос. - К.: ЦНЛ, 2005. - 272с.

7. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Мікроекономіка: Практикум: Навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2004. – 404 с.
8. Калініченко О.В., Березіна Л.М. Мікроекономіка: Практикум. Навч. посібник. - К.: ЦУЛ, 2008. - 432с.
9. Канцір І.А., Кліпкова О.І., Іванець Л.В. Макро-мікроекономіка: від теорії до практики: Навчальний посібник. - Л.: Новий Світ-2000, 2011. - 443с. – 1 примірник.
10. Кулішов В.В. Мікроекономіка: Основи теорії і практикум: Навч. посібник. - Л.: Магнолія плюс, 2004. - 332с.
11. Лісовий А.В. Мікроекономіка: Підручник. – К.: ЦУЛ, 2003. – 11 примірників.
12. Мельникова В.І., Яременко В.Г., Мельникова О.П., Корнівська В.О. Мікроекономіка: Навч. посібник. - К.: Професіонал, 2005. - 400с.
13. Нуреев Р.М. Курс мікроекономіки: Учебник для вузов. – 2-е изд., изм. – М.: Издательство НОРМА, 2000. – 572 с.
14. Рудий М.М. Мікроекономіка: Навч. посібник. - 2-е вид., випр. і доп. - К.: Каравела, 2010. - 360с.
15. Федоренко В.Г., Денисенко М.П., Качала Т.М. Макро- і мікроекономіка: Теоретичні аспекти: Навчально-методичний посібник / За ред. В.Г. Федоренка, М.П. Денисенка. - К.: Алерта, 2013. - 728с.